

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik Postbus 2235 6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Ton Breuls	Voorzitter	00-3212454059	<i>tbreuls@skynet.be</i>
Joep Orbons	Secretaris	043-361 87 93	<i>jorbons@xs4all.nl</i>
Norbert Hensing	Bestuurslid	043-326 41 14	<i>n.hensing@wxs.nl</i>
Rik Bastiaens	Bestuurslid	043-362 04 02	<i>rikb@home.nl</i>

E-mail SOK:

sok@nhgl.org

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica".

Bestuur Stichting ir D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 361 87 93	<i>jorbons@xs4all.nl</i>
Desirée Schoenmakers	Secretaris	043 - 321 65 06	<i>d.schoenmakers@wanadoo.nl</i>
Pierre Hardy	Penningmeester	043 - 363 75 91	<i>pgf.hardy@hetnet.nl</i>
Wilfred Schoenmakers	Bestuurslid	043 - 344 07 41	<i>W.Schoenmakers@mw.unimaas.nl</i>

E-mail Stichting ir. D.C. van Schaik:

vanschaikstichting@nhgl.org

Technische commissie Stichting ir D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Plateauweg 7, 6212 EA Maastricht, Telefoon: 043 - 3218473

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, Telefoon: 00 - 3212454059

Redactie SOK-INFO:

Fons Leunissen, Wijnbesstraat 105, 6543 TL Nijmegen, Telefoon: 024 - 3781820
E-mail: sok-info@planet.nl

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.
De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september, en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.
Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-INFO.

Voorpagina: Oude Petromaxreclame.

Nieuwe leden

M.B.J. (Marc) Derix, Breughellaan 2, B 3500 Hasselt, België
Tel: 0032 494792787 of 06-13246793, Fax: 045-5465744,
e-mail: derixmbj@saa.nl

O.P.J.H. Op den Kamp (Olaf),
Adriaen Brouwerstraat 36,
6462 XS Kerkrade
Tel: 045-5354560,
e-mail: olafopdenkamp@hotmail.com

Gewijzigde e-mail adressen

Rob Heckers: robmac@planet.nl

Arthur vd Stroom: vdStroom@wanadoo.nl

John Hageman: john.hageman@hetnet.nl

Willen de leden die nog niet hun e-mailadres aan het SOK-secretariaat doorgaven, dit s.v.p alsnog doen?

SOK-ledenavond

DE LEDENAVOND VAN VRIJDAG 8 NOVEMBER VERVALT!!

Zie volgende artikel.

Blokbrekersdag in de Sibbergroeve

De organisatie van de vele komende activiteiten rondom het 25-jarig bestaan van de SOK vergt zoveel werk, dat het SOK-bestuur er niet in geslaagd is een zinvolle invulling aan de komende SOK-leden-bijeenkomst van 8 november te geven. Daarvoor in de plaats organiseren we in de Sibbergroeve de workshop Oud Blokbreken. Ieder SOK-lid zal nog een brief ontvangen over de details, maar het volgende kunnen we alvast bekendmaken: Op zaterdag 23 november 2002 wordt door Mergelbouw Kleynen een workshop Oud Blokbreken gehouden. De dag begint om 9.00 uur bij het bedrijf Mergelbouwsteen Kleynen, Bergstraat 31 te Sibbe. Dat is ongeveer 100 meter van de ingang van de Sibbergroeve. In verband met de beperkte parkeerplaats verzoeken we u om zoveel mogelijk te "car-poolen". Om 9.15 uur stipt vertrekken we te voet naar de Sibbergroeve. De poort wordt na binnenkomst achter ons gesloten en dat betekent dus een "helaas" voor de laatkomers. Het is een wandeling van een kilometer of twee voordat we bij de werkfronten komen. Peter Kleynen en zijn vader zullen trachten minimaal twee fronten te openen, omdat we immers niet met ons allen tegelijk de beitel of zaag kunnen hanteren. Ook is het juiste en originele blokbrekerstuig uiteraard niet meer in grote hoeveelheden voorhanden. Houdt rekening met het volgende: oude kleren, stevige schoenen, de koffietuit en boterhammen (suggestie: een flinke lap spek) behoren tot de zeer noodzakelijke uitrusting en op speciaal verzoek van onze gastheren, mogen er ALLEEN CARBIDLAMPEN de groeve in. Dus beslist géén moderne verlichting zoals Maglite,

streamer, petromax of wat dan ook! Heeft u geen carbidlamp, dan is dat geen ramp, uw collega's zorgen wel voor voldoende verlichting.

Het bestuur.

Cursus paleografie

De data voor de cursus paleografie zijn vrijdag 13 december en vrijdag 20 december. Aanvang om 19.30 uur in het Natuurhistorisch Museum. Er zijn op dit moment acht aanmeldingen, dus je kunt je nog inschrijven! Het maximum aantal deelnemers is vijftien.

Rik Bastiaens, *rikb@home.nl*

Redactioneel

SOK-info 100 is inmiddels in de collecties van de verzamelaars opgenomen, de prijzen van de prijsvraag zijn uitgereikt en de leden van het SOK-infoteam zijn eens lekker op vakantie geweest, nadat ze eerst nog nummer 101 hadden samengesteld en verstuurd. Het lijkt erop dat de SOK-info 100 voor velen een stimulans is geweest om nu toch ook maar eens de pen ter hand te nemen. Voor nummer 102 ontvingen we namelijk opmerkelijk veel verslagen van excursies en berglopersavonden. Het leuke aan die artikeltjes is dat ze, naast ooggetuigeninformatie over de betreffende gebeurtenis, ons ook een kijkje gunnen op hoe de schrijver zélf het berglopen ervaart. Uit deze verslagen blijkt eens te meer dat men op veel verschillende manieren van de berg kan houden en ermee bezig kan zijn. Zo is het verslagje van Marcel en Jola Wieland over de vleermuisexcursie één en al genieten van de natuur en de redactie kreeg spijt dit gezellige uitstapje gemist te hebben. Het verhaal van Henri Ceha gaat over diverse aangename kennismakingen in het ondergrondse, maar getuigt tevens van de observaties en de vragen die een oplettende bergloper zoal verzamelt. In de zojuist genoemde verslagen speelt het "sociale element" een belangrijke rol, maar Joop Smit beschrijft in zijn verhaal juist het tegenovergestelde; hij is liever alleen in de berg en voor hem is berglopen een soort spirituele gebeurtenis. "Ieder zijn meug", schreef Joop en de redactie hoopt dan ook dat velen ons op hun beurt laten weten wat hun "meug" is. Het zou bijvoorbeeld een goede ontwikkeling zijn als we nu en dan ook een ooggetuigeverslag van een "werkgroep in actie" zouden kunnen plaatsen. De resultaten van de onderzoeken van de werkgroepen lezen we in de SOK-mededelingen, onder welke (tragikomische) omstandigheden die resultaten verkregen worden, lijkt ons prima stof voor de SOK-info.

Wie niet veel over heeft voor al die "human interst verhalen" en dat maar kneuterig en ouwbolig geitenwollensokkengedoe vindt, kan in deze SOK-INFO zijn of haar hart ophalen aan enkele puike no-nonsense artikelen over groevehistorie. John Caris vervolgt zijn "Bezoekers Opgespoord" met de eerste aflevering van een nieuwe serie en Peter Jennekens vond weer een belangwekkend tekstfragment voor ons, ditmaal in de manuscripten van de beroemde Pastoor Habets. En verder in deze SOK-info natuurlijk weer een schat aan belangrijke informatie, zoals oproepen, tips, werkgroepnieuws, verslagen en verder een lekker lange editie van "Meet the Underground Press". Veel leesplezier met deze extra dikke SOK-info!

De redactie

Nieuws van de Werkgroep Inventarisatie Groeveningen

Voor deze werkgroep hebben ruim 35 SOK leden belangstelling getoond. In de afgelopen tijd is door deze groep hard nagedacht en gewerkt aan een plan om de voorgenomen inventarisatie uit te voeren. Dankzij de inzet en kritische blik van velen, is dit plan nu bijna rond en we hopen dit najaar nog met het eigenlijke veldwerk te kunnen beginnen. Als je belangstelling hebt om de werkgroep alsnog te komen versterken....graag! Er is nog ruimte voor mensen met specialistische kennis zoals geologie, stabiliteit en biologie, om de meerdere veldgroepen aan te vullen. Het belooft een gezellige werkgroep te worden dus.....

Joep Orbons

Promotieteam SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik.

Regelmatig bereiken de SOK en de Van Schaikstichting verzoeken om gezamenlijk of afzonderlijk met een informatiestand deel te nemen aan een open dag of een natuurmanifestatie. Tot op heden werd gebruik gemaakt van beeldmateriaal uit de vele SOK-tentoonstellingen die in het verleden werden gehouden. Ook boden SOK-leden regelmatig hun schatten aan om deze stand op gepaste wijze aan te kleden. De besturen van beide organisaties erkennen echter dat we niet over een professionele informatiestand beschikken, die op een gemakkelijke wijze vervoerd, opgebouwd en afgebroken kan worden. Samen met de besturen ben ik nu van plan om de komende maanden een officiële stand te gaan maken. Wie kan en wil mij hierbij helpen? Er zijn creatieve mensen nodig die oog en gevoel hebben voor presentatie en mensen die bij SOK-leden op zoek willen gaan naar bruikbaar (beeld)materiaal. Ook zijn er mensen met "handige handen" en tekstschrijvers nodig. Tevens zijn we alvast op zoek naar mensen die in de toekomst deze stand willen gaan bemannen. Als er dan ook nog iemand is die een leuke naam voor dit promotieteam weet, zijn we helemaal gelukkig!

Aanmelden kan per telefoon op de nummers 043- 347 98 23 en 06- 219 74 124, of per e-mail: e.lamkin@mecc.nl.

Erik Lamkin.

SOK¹⁹⁷⁷⁻²⁰⁰² 25 **Verslag Academische Zitting 25 jaar SOK**

Ter gelegenheid van de opening van het Jubileumjaar "25 jaar SOK" werd op vrijdag 13 september in het Natuurhistorisch Museum in plaats van de gebruikelijke ledenavond een academische zitting gehouden. Deze avond werd de SOK aangeboden door het Natuurhistorisch Genootschap Limburg. Frans Coolen, de voorzitter van het Genootschap, presenteerde het programma en hield de openingsspeech. In zijn welkomstwoord richtte hij zich nog eens extra tot de eregasten, niet-leden die wegens hun band met de SOK waren uitgenodigd het feestelijke gebeuren mee te maken. De eregasten waren: Peter Kleijnen (Mergelwerker te Sibbe en sponsor van tal van SOK-projecten), Wiel Schins (Voorzitter van de Nederlandse Geologische Vereniging, afdeling Limburg), Marcel Daumen (Secretaris van de Nederlandse Geologische Vereniging, afdeling Limburg), Theo Jennen (Championonkweker te Zichen- Zussen- Bolder en tevens sponsor van diverse SOK-projecten) Ivo Thys ("Groeveschepen" van de Gemeente Riemst) en Pierre Hardy (Penningmeester van de Stichting ir. D.C. van Schaik). Helaas ontbraken enkele prominente SOK-leden omdat ze op vakantie waren,

maar ondanks dat was "ons" zaaltje in het museum tot de nok toe gevuld en moesten er al gauw ramen worden opengezet om de ongeveer vijfenzeventig jubilerenden van voldoende zuurstof te voorzien.

De voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap huldigde de SOK en ging daarbij allereerst terug naar het prille begin van onze studiegroep. Hij citeerde een artikel uit het Natuurhistorisch Maandblad van januari 1978, waarin melding gemaakt wordt van de oprichting van de SOK. De heer Huub Gilissen had in zijn tijd als secretaris van het Genootschap al ervoor gezorgd dat het van een wat stramme seniorenclub was veranderd in een levendige organisatie met actieve studiegroepen en zo waren de Plantenstudiegroep, Paddestoelenwerkgroep en de Vogelstudiegroep ontstaan. Ook de SOK behoort tot de oudste studiegroepen van het NHGL en is met haar ongeveer 135 leden inmiddels tevens één van de grootste! De oer-SOK was vooral een bundeling van bestaande initiatieven en had een "gesloten" karakter. In het genoemde artikel uit het Natuurhistorisch Maandblad werd overigens ook nog eens nadrukkelijk vermeld dat het "recreatieve element" uitgesloten werd.

Frans Coolen roemde vervolgens het kwaliteitsbewustzijn en organisatietalent van het bestuur, waardoor reeds van meet af aan allerlei goed doortimmerde projecten werden opgezet. Ook kon de studiegroep daardoor in de loop van de tijd opener worden, zonder de originele doelstellingen te laten verwateren. Toch wordt men heden ten dage nog steeds niet zomaar volwaardig SOK-lid, maar moet men als aspirant-lid beginnen. De spreker putte vervolgens uit eigen ervaring en vertelde hoe hij reeds als klein toeristje gefascineerd werd door de onderaardse groeven toen hij met zijn ouders op vakantie was in ons Krijtland. Later, toen hij voorzitter van het NHGL was geworden, maakte hij tijdens een speciale rondleiding in een groeve kennis met het SOK-bestuur en kreeg hij bewondering voor de zeer diverse werkzaamheden van deze voor Nederland zo unieke studiegroep. Frans is nu inmiddels al anderhalf jaar aspirant-lid van de SOK en tot grote hilariteit van de toehoorders vroeg hij zich af wanneer hij zich nu eindelijk eens volwaardig lid zou mogen noemen...

Een belangrijk thema dat Frans Coolen in zijn toespraak aankaartte, was de veel gestelde vraag of de SOK nu wel of niet een vreemde eend in het Natuurhistorisch Genootschap is. Volgens de statuten moet dit genootschap aandacht hebben voor de natuur, maar óók voor cultuurhistorie. Dit laatste weten velen waarschijnlijk niet en dat is ook niet verwonderlijk als men ziet dat de studiegroepen van het Natuurhistorisch Genootschap zich voornamelijk richten op natuurstudie en zich niet of nauwelijks bezighouden met cultuurhistorie. De SOK is dus een uitzondering die in feite beter aan de statuten voldoet dan alle andere studiegroepen, aangezien bij ons de beide takken even belangrijk zijn. We zijn dus eerder een voorbeeldige eend dan een vreemde eend! Verder wees Frans Coolen erop dat de voorzitters van de SOK het Natuurhistorisch Genootschap keer op keer verzekerd hebben dat onze studiegroep zich zeer thuis voelt in de gelederen van het genootschap en dat de huidige voorzitter Ton Breuls dit zelfs onlangs nog voor de zoveelste maal bekrachtigd had. Tenslotte is Joep Orbons, de secretaris van de SOK kort geleden benoemd tot bestuurslid van het Natuurhistorisch Genootschap, waardoor de onderlinge banden nog eens extra versterkt zijn. Toch is de SOK óók een beetje een vreemde eend in het Genootschap, ondanks dat ze een

verwezelijking is van de doelstellingen, ze zich er prima thuisvoelt en de banden telkens aangehaald worden door middel van wederzijdse liefdesverklaringen en kruisbestuiving. Onze studiegroep vormt immers haast een genootschapje binnen het Natuurhistorisch Genootschap, met eigen regels, een eigen cultuur en een zeer grote mate van zelfstandigheid. Verder zijn de dynamiek en veelzijdigheid van de SOK uitzonderlijk, kijk maar naar het uitgebreide programma van het jubileumjaar!

Een jubileumtoespraak is niet compleet zonder diegenen te huldigen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt en zo werd Ed de Grood terecht nog eens hartelijk bedankt voor zijn inzet en zijn uitstekende beleid als voorzitter in de eerste 12 1/2 jaar van de SOK. Daarna werd het driedubbele jubileum van Ton Breuls gememoreerd: 25 jaar bestuurslid, 12 1/2 jaar voorzitter van de SOK en daarbij ook nog eens 20 jaar bevlogen redacteur van SOK-Mededelingen! Natuurlijk werd Joep Orbons niet vergeten, ook hij werd onder applaus bedankt voor de ongelooflijke hoeveelheden tijd, energie en kennis hij in de SOK steekt. Tot slot feliciteerde Frans Coolen natuurlijk nog alle SOK-leden en wenste hij hen veel succes in de toekomst.

Het programma werd voortgezet door Ed de Grood met een diapresentatie, toegespitst op de eerste 12 1/2 jaar SOK en met hier en daar een link naar voor-SOK-lijke tijden en het heden. Ed begon zijn verhaal met de opmerking dat het bij deze presentatie niet zozeer om de dia's zelf ging en ook niet om de specifieke situatie waarin ze gemaakt werden, maar dat het door hem verzamelde beeldmateriaal vooral moest worden gezien als een getuigenis van de liefde voor de Berg. De dia's waren afkomstig uit de collecties van onder andere Ton Breuls, Henk Ramakers, John knubben, Joep Orbons en Ed de Grood zelf. De eerste dia ging terug tot de vroege vijftiger jaren en toonde ons de gebroeders Bels die, voor een vleermuizenexcursie op weg naar Caestert, de toenmalige door douaniers bemande grenspost van Ternaaien passeren. Via dia's en verhalen over J. Dielis (De twaalf zilveren apostelen!) en de Vereniging tot behoud en onderzoek van de St. Pietersberg, kwamen we bij de pionierstijd van de SOK. We zagen zelfs een luchtfoto van het kleine witte huisje waar de SOK werd opgericht! Daarna volgden beelden van werkzaamheden aan de eerste SOK-groeven. Ed vertelde dat die slechts in beheer konden worden genomen wegens hun belang als vleermuisreservaat, omdat dat het beschermen van cultuurhistorische waarden in die tijd nog geen argument van betekenis was voor de eigenaars. Dat de SOK van begin af ook internationaal georiënteerd was, bewezen de diverse dia's uit buitenlandse groeven en de dia's van het eerste internationale symposium in Maastricht. Het verhaal over de incontinente "Papa Pipi" waar nooit iemand achter wilde lopen in een groeve, was één van de talloze grappige noten in Eds verhaal. Verder kregen we soms zoekplaatjes te zien: Welke SOK-leden gaan schuil achter deze woeste baarden en haardossen? Niet alleen de buitenkant van de SOK-leden bleek echter veranderd in de loop van de decennia, maar ook wat naar binnen gaat bleek aan mode onderhevig. Opvallend was namelijk dat op de oudste dia's de wijnflessen en wijnglazen prominent aanwezig zijn, terwijl later het bier duidelijk de favoriet is.

Met de woorden: "Een nieuwe voorzitter met een nieuwe, geheel eigen stijl" kondigde Ed een serie opmerkelijke portretten van Ton Breuls aan. Na veel gelach

en en commentaar uit het publiek werd het daarna toch weer stil in de zaal bij de reeks dia's van "SOK-leden aan hetwerk" Hier werd het onomstotelijke bewijs geleverd van de diversiteit in specialisaties én van de verworven kennis en vaardigheden binnen de SOK. We zagen al die SOK leden voorbijkomen, die zich in de loop van de tijd onderscheiden hebben door onderzoek, kartering, restauratie, beheer, netwerken, bestuur, enz., enz.. Ik zal hier niet de namen gaan opnoemen van al die coryfeeën, uit angst om er één te vergeten, want het zijn er inmiddels zéér veel. Wie al die namen precies wil weten, moet de zevenendertig SOK-mededelingen en de honderd SOK-info's nog maar eens goed doorbladeren...

Het was een lange diapresentatie, maar niemand zal zich ook maar een moment verveeld hebben! Toen Fons Leunissen daarna het woord overnam om de prijzen van de prijsvraag in SOK-info 100 uit te reiken, was het dan ook geen retoriek toen hij zei dat hij zozeer onder de indruk was, dat het hem moeite kostte om over te gaan tot de orde van de dag. Hij kwam echter toch al snel op dreef en besprak nog even in het kort wat het idee achter de SOK-info 100 was: een geschiedschrijving

van het blad en tevens een hommage aan allen die in het verleden aan het blad bijdroegen in de vorm van redactiewerk, artikelen of beeldmateriaal. Daarna vertelde Fons nog iets over de totstandkoming van de prijsvraag en onthulde hij eindelijk de prijs. "Bij wedstrijden krijgen de winnaars vaak van die grote zilveren bekers, waar je niet eens fatsoenlijk uit kunt drinken, dus hebben we iets beters bedacht" En met een triomfantelijk gebaar hield hij hij een mok met daarop, op een mergelgeel vlak, een zwart SOK-logo en in rode letters: "*Winnaar prijsvraag SOK-info 100*" Er volgden heel wat ooh's en aah's op deze onthulling, want zo'n bijzondere SOK-mok is natuurlijk tóch een leuk hebbedingetje. Johan Janssen, Jan Laumen, Wim van Schaik, Ed Stevenhagen en Marcel Weiland werden naar voren geroepen en namen hun prijs in ontvangst onder het geblikker van de flitslampen. Tot slot moesten de gelukkigen natuurlijk ook nog even netjes poseren voor een mooie groepsfoto voor in de SOK-archieven.

Nadat Joep Orbons wat zakelijke mededelingen had gedaan over het bezoek aan de Barakkenberg, die ter gelegenheid van het jubileum de twee volgende dagen zou zijn opengesteld voor SOK-leden en hun introducees, nam Frans Coolen weer het woord. Hij opende een grote doos en toonde een exemplaar van de cd-roms die het Natuurhistorisch genootschap ter gelegenheid van het SOK-jubileumjaar en het 20-jarig jubileum van SOK-Mededelingen had vervaardigd. Op de disk staan alle 37 afleveringen van SOK-Mededelingen, voorafgegaan door een bijzonder nuttige index waarin alle artikelen op auteur zijn gerangschikt. Het moet een titanenwerk zijn geweest om al die artikelen te scannen en het is dan ook zonder meer een cadeau aan de SOK dat het Natuurhistorisch Genootschap deze cd-rom

heeft uitgebracht. De disk kost voor SOK-leden slechts 5 euro en is te lezen met Adobe Acrobat Reader, dat gratis van internet te plukken is. Rob Heckers, Erik Lamkin en Fons Leunissen, kregen elk een presentemplaar van de disk aangeboden, als erkenning voor hun werk voor de jubilerende SOK-info.

“Er is geen moeilijker taak dan te bedanken, vooral als je met lege handen staat, want dan voel je je kwetsbaar.” Met dit citaatje uit de krant van die dag, begon Ton Breuls het dankwoord dat de academische zitting besloot. Hij bedankte natuurlijk Frans Coolen en het Natuurhistorisch Genootschap voor deze bijzondere SOK-bijeenkomst en verklaarde nogmaals dat het Genootschap een perfecte paraplu voor de SOK is. De SOK kon altijd op de ondersteuning van het Genootschap rekenen, zonder ooit bevoegd te worden of een belerende vinger te moeten zien. Als voorbeeld voor de soepele samenwerking, grapte Ton dat hij nooit geweten had hoe de penningmeester van het Genootschap er uitzag, met andere woorden: de financiële bijdragen voor de SOK-mededelingen en de talloze andere projecten van de SOK werden altijd zonder gezeur meteen overgeschreven!. Ook vermeldde Ton dat de hele SOK het zeer op prijs stelt dat we het museum als “ons huis” mogen gebruiken. Het is er niet alleen zeer prettig vertoeven, maar maar het geeft ook cachet aan onze studiegroep. Buitenstaanders krijgen vaak toch wat meer respect en vertrouwen als ze horen dat de SOK in het Natuurhistorisch Museum vergadert, dus “van goeden huize” is. Dat wil nog wel eens helpen als binnenkomstje bij andere instanties.....

Tot slot richtte Ton nog een dankwoord tot zijn voorganger Ed de Groot, die de eerste 12 1/2 Sok-jaren de voorzittershamer zo kundig heeft gehanteerd en dankte daarna alle SOK-leden, omdat zij de SOK maakten zoals ze nu is. Daarna leek het een beetje alsof we allen ter communie gingen (Invloed van de kapellenwerkgroep?), want onze voorzitter ging naast de deuropening staan en overhandigde iedereen die langskwam plechtig een consumptiebon. Daarmee konden we op kosten van het Natuurhistorisch Genootschap in het museumcafé klinken op een stralende toekomst voor de SOK.

De redactie

Verslag Bezoekdag Barakkenberg

Zaterdagochtend 14 september, negen uur, de ochtend na de spetterende academische zitting. Een beetje duf nog, maar wie schetst mijn verbazing; de berggeest heeft toch al een aantal vroege SOK-leden naar de ingang van de Barakkenberg gevoerd. En zo is het die hele zaterdag en de volgende zondag gebleven; het ene na de andere SOK-lid bezocht de berg. Velen namen een introduc e(m) mee en de SOK werd zelfs drie nieuwe leden rijker dankzij dit weekend. In totaal zijn er vijftienveertig bezoekers geweest en negen daarvan zelfs de beide dagen. Die hebben dus een heel weekend berg gehad! Enkele bijzonder interessante bezoekers waren drie oud-blokbrekers die we uiteraard mee de berg ingenomen hebben. Deze mensen hebben heel boeiend verteld over hoe zij daar vroeger gewerkt hebben. Verder hebben de meeste bezoekers veel rotzooi mee naar buiten genomen. Op deze manier is de berg na ons bezoek een heel stuk opgeruimder geworden. Met dank aan Stichting het Limburgs Landschap voor de vergunning, kijken we daarom terug op een geslaagd weekend.

Joep Orbons

Wandelend door de Barakkenberg...

Het was een mooie nazomerzondag. Het Geuldal ritselde al van de vroege wandelaars en fietsers. Ik zag een bordje "Brakkenberg". Aha, zie je wel, toch niet "barak" maar "brak"! Ik associeerde het met "wrak": "instortingsgevaar in het hoge gedeelte!". In de gangen stond echter duidelijk driemaal "De Barakkenberg" in vroegnegentiende-eeuws schoonschrift. Er zullen dus wel één of meerder barakken gestaan hebben eertijds. In Maastricht is immers ook een straatnaam "Lage Barakken" of "Aan de Barakken". Wie geeft ons eens wat nadere informatie over de oorsprong van de naam Barakkenberg?

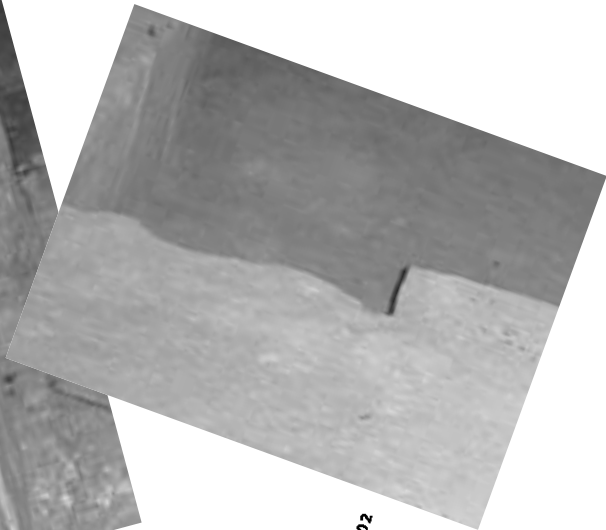
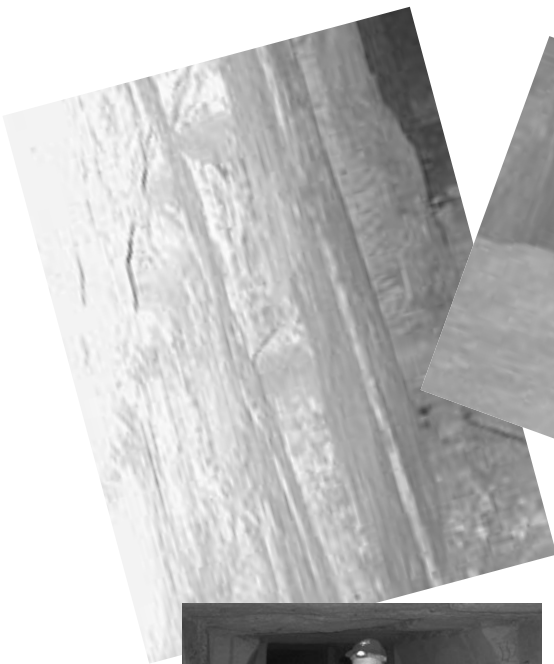

Omstreeks 11 uur vond ik het gele mergelgat in het groene bos met daarvoor Joep Orbons aan het administratietafeltje. Ik had zelf geen lamp, maar veronderstelde dat ik wel met iemand zou mogen meelopen. Dat mocht, maar het wachten duurde mij te lang en Joep bood mij zijn lamp aan die werkloos stond te zijn. Na een paar honderd meter van de ingang, kwam ik een bekend gezicht tegen. Het was een Hensing, maar niet de Olaf Hensing die ik een beetje kende. Ik liep een stukje mee met deze Hensing, die groevepolitie was aan het verzamelen in een enorme plastic zak. Goed werk, petje af! Toen zag ik een echtpaar dat geknield iets zat te bestuderen. Het bleek een plattegrond van het gangenstelsel te zijn. Ik stelde me voor en de man zei een naam die ik eerst niet goed verstond. De situatie leek wel wat op "bien etonné de se

trouver ensemble" of "Dr. Livingstone, I presume?" Het bleken Kees van Hooijdonk en zijn vrouw Annie te zijn. Ik kende Kees alleen van e-mailtjes en wat correspondentie over de handtekening van zijn naamgenoot in de Zonneberg.

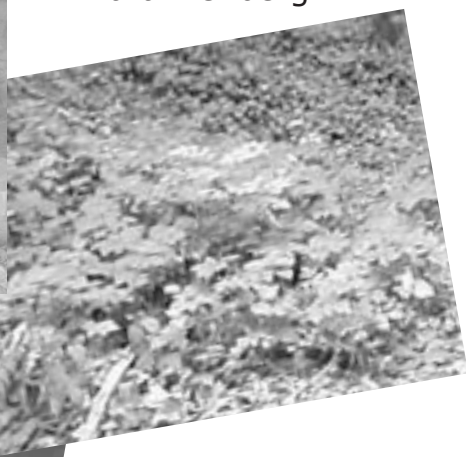
Nu nog iets over die beroemde, beruchte bouwvallige Barakkenberg. Een alleraardigst bergje, met zijn boven- en ondergangetjes! Die gangen zijn meestal tamelijk laag, ik schat een meter of drieënhalf, maar er zijn ook enkele gangen van zes meter hoog. De blokken zijn zeer regelmatig gezaagd, bijna modern. Het meest opvallende is de totale afwezigheid van vuursteen. Ik heb er speciaal op gelet, maar niets gezien. Ook de horizontale bruinige verkleuring op de onderste meter van de muren, vooral in de buurt van de z.g. beeldengalerij is zeer opvallend. De mergel is zeer homogeen, zonder bryozoënlagen, dus uitermate geschikt om er bouwsteen van te zagen. Ik heb verder nog bezorgd omhoog gekeken in drie of vier niet leeggestorte "geologische orgelpijpen", dolines, maar er kwam niets!

Ook opvallend zijn de vele boekhoudingen van de blokbrekers. Werd er nog tot 1975 "blokgebroken"? De opschriften gingen over lange en dikke blokken en nog een soort waarvan ik de naam niet kon ontcijferen. De aantallen zijn ook niet zonder meer duidelijk. Het zal toch niet kunnen zijn dat een man op een dag 140 blokken produceerde? Ook de champignonkwekers hadden iets te registreren, n.l. het aantal afgedekte zakken. De paardemest werd afgedekt met een dunne laag mergelzand, zodat de champignon schoon geplukt kon worden.

SOK25
1977 2002

Impressie van de
open dag in de
Barakkenberg

Foto's: kees van Hooijdonk

De oudste naam die ik gezien heb, was uit 1910. Heel verrast was ik door een opschrift uit 1969: "W. en P. Bakker" met daaronder een hele rits namen. Wim Bakker was in die tijd huisarts in Berg en Terblijt en het ging hier dus zonder enige twijfel om de enige echte W. Bakker. Hij kon het berglopen blijkbaar niet laten, hoewel "De Vleermuizen" toen al eigenlijk ter ziele waren. Verder zag ik een leuk rijtje schaduwprofielen, wellicht van Blokkbrekers of van Champignonkwekers. De beeldengalerij is zeer artistiek verantwoord en vooral de gestileerde, ingekleurde duiven vond ik erg mooi. Ik vond het overigens vreemd dat er nergens een naam van een kunstenaar of jaartal te ontdekken was. Tot slot ontdekte ik nog een dikke mestkever, een jaar gaans vanaf de ingang, gezond en wel onderweg naar het volgende vleermuispoepie. Daarna ervoer ik weer dat de duisternis mij leerde hoe schoon het daglicht is.

Met dank aan Kees en Annie van Hooydonk voor de gezellige ondergrondse wandeling en aan Joep Orbons voor de vergunning, de plattegrond en de lamp, Verder dank ik diegenen die dit bijzonder originele idee om een verjaardag te vieren, bedacht hebben.

Henri Ceha

Nawoord van de redactie: Volgens het boek "De Mergel gebroken" van Luck Walschot (2002, ISBN 90-9015414-0) stonden er inderdaad ooit barakken bij de groeve, maar zijn die niet de inspiratie voor de naam "Barakkenberg" geweest. Die naam zou zijn afgeleid van "de Braak", een gebied in de nabijheid van het kasteel.

Bezoekers opgespoord: Alexander Simays

Soms zijn opschriften of tekeningen in een berg zo nadrukkelijk aanwezig, dat ze als vanzelfsprekend worden beschouwd; je loopt er langs zonder je er nog vragen bij te stellen. Regelmatige bezoekers van Zonneberg ervaren dit effect bijvoorbeeld bij de reclametekening voor Van Houten Cacao. Ondanks de fraaie kleuren en de

enorme afmetingen van deze tekening, valt ze nog nauwelijks op en dreigen daardoor ook de twee makers in de vergetelheid te geraken. Hier volgt nu een beknopte biografie van één van hen.

Simays (1866-1944) heeft aan een aantal enorme reclame-tekeningen en decoratieve tekeningen gewerkt, samen met de fotograaf H. van der Veur. Simays was de oudste van zes kinderen uit een eenvoudig gezin. Op zijn twaalfde trad hij in zijn vaders voetsporen en werd hij drukkersknecht bij de bekende Maastrichtse drukkerij Leiter-Nypels. Ondertussen volgde hij twee avonden per week tekenlessen aan de Burgeravond-school. Simays trouwde en ging na verloop van tijd aan de Jekerweg te Sint Pieter wonen. Later zou hij steen-drukker worden in het bedrijf waar hij al sinds zijn twaalfde werkte.

Inmiddels had hij een reputatie opgebouwd als verdienstelijk amateur-tekenaar en amateur-fotograaf. Die reputatie was dusdanig, dat hij regelmatig opdrachten van het Limburgs Geschiedkundig en Oudheidkundig Genootschap kreeg. Zijn tekenwerk in de berg deed hij in opdracht van de uitbaters van het "Museum Zonneberg". Die wilden concurreren met het "Museum Slavante", dat van allerlei tekeningen en beeldhouwwerken voorzien was. Geplaagd door reuma en de ziekte van Parkinson, was Simays aan het einde van zijn leven aangewezen op thuiszorg, want zijn vrouw was toen al overleden. Hij stierf op 78-jarige leeftijd in het ziekenhuis.

John Caris

Chelonia Valkenburgensis

Bovenstaande titel zal bij de meeste grotliefhebbers een vraagteken oproepen. Bij de mensen echter die interesse hebben voor fossielen die in de mergel gevonden worden, zal er misschien een belletje gaan rinkelen. Graag wil ik nu uitleggen waar de titel voor staat. Deze naam wordt genoemd in een manuscript van Jos Habets,

geschiedschrijver en kapelaan te Berg en Terblijt (van 1861 tot 1878), daarna pastoor van Wolder (tot 1881) en daarna rijksarchivaris. Zijn interesse in alles wat met de grotten te maken heeft, moge welbekend zijn. Het meest sprekend voorbeeld hiervan is natuurlijk zijn bijdrage aan de restauratie van de Kapel in de Geulhemergroeve. Habets hield een soort dagboek bij, waarin hij verschillende zaken met betrekking tot de grotten beschreef. Dit manuscript is aangekocht door een vriend van mij en ik heb alles wat ik interessant vond eruit overgenomen. Het volgende stuk is de letterlijke tekst uit een deel van dit manuscript:

Woensdag den 27 maart 1877 werd te Vilt in de mergelgroeve der gemeente, bij de Geulgracht (1) eene bijzondere groote ontdekking gedaan op het gebied der natuurlijke historie. De blokkreker Quaeden vond er eene fossiele schildpad; die ik CHELONIA VALKOBURGENSIS heb gedoopt, want ze is onbekend. Zij was bijna een en een halve meter lang en 2/3 meter breed. In de plaats van poten was ze voorzien van zwemvinnen gelijk een visch. Het schild was niet samengesteld uit verscheidene kleine schildjes maar was ruig onregelmatig met streepjes versierd en geleek op zwaar lapleder. Het werk van Dr. Winkler "Les Tortues fossiles" kent geene schildpadden met vischvinnen. De Chelonia Camperi, die hij aangeeft op plaat één van zijn werk, gelijkt er het meest op in omvang en lengte. Dit beest werd aangekocht door Johan Casimir Ubaghs (2), handelaar in paleontologische voorwerpen te Maastricht voor 100 franken. Ik had het ministerie van binnenlandse zaken met de vondst bekend gemaakt, en kreeg magtiging tot aankoop à tout prix, maar mijn commissie kwam te laat (3). De vogel was gevlogen. Ik heb de plaats onderzocht waar het dier gedurende eene oneindige reeks eeuwen heeft schuil gezeten. Zij was 178 meter verwijderd van de opening der groeve, en ongeveer 50 meter onder de oppervlakte des bergs. De mergel was er hecht en fijnkorrelig, goed bruikbaar tot bouw materiaal. Geene andere fossielen waren in de omtrek zichtbaar. De plaats waar onze bronsvoorwerpen gevonden zijn in den afhang des bergs zal niet ver van daar zijn geweest.
Jos Habets

Uit: Rigistrum Onerum et Rediteruum vicariatûs in Bergh et Terblijt inceptum a Josepho Habets vivario moderno anno MDCCCLXII

1) Wordt hier de Viltergroeve bedoeld? 2) Johan Casimir Ubaghs (1829-1894) moet men niet verwarren met professor Gerard Casimir Ubaghs (1800-1875). Ze waren wel familie van elkaar. 3) De schildpad is waarschijnlijk later verkocht door J.C. Ubaghs aan het Natuur Historisch Museum te Brussel.

Peter Jennekens

Vleermuizenexcursie 7 september 2002.

Zoals vermeld in SOK-info 99 was er een vleermuizenexcursie gepland in de Brakkenberg. Altijd in voor het grote onbekende toog ondergetekende met zijn rechtmatige (v)echtgenote richting Berg en Terbijt. Net op tijd wandelden we de Wolfdriesweg in, want het was voor ons Brabanders natuurlijk even zoeken! Excursieleider Chris Steegmans was al omringd door een schare toehoorders waar we ons bij aansloten. We koesterden de stille hoop dat er nog een groevebezoekje aan vast zou zitten, maar helaas.....

Wandelen in het bovengrondse donker heeft echter ook zo zijn charmes, zeker wanneer dit wordt verlevendigd met wat uitleg over de omringende flora en fauna. We moesten wachten op het invallen van de schemering, want dan zou met behulp van de batdetector het bewijs geleverd worden dat de excursie niet voor niets was geweest. Om half acht was het nog niet donker, dus maakten we eerst een fikse wandeling bergopwaarts. Via voormalige vuilstortplaatsen en een haast ondoordringbaar pad in het bos, voorzien van allerhande stekeligheden en varens, ging het daarna weer bergafwaarts. Dat beviel ons beter! Beneden bij de Geul aangekomen, was het dan eindelijk donker geworden en werd de batdetector op scherp gezet. En zowaar.....het geknetter van de vleren klonk als het brongroen eikenhout! Gelukkig hoorden we ze niet alleen, we zagen ze ook! Chris Steegmans hielp meteen de vastgewortelde mythe over aanvallende vleren uit de wereld. Prettig voor de bijgelovigen! Om kwart over negen zat de excursie er weer op. Nog een uurtje rijden naar Geldrop en dus toch nog op tijd thuis voor de borrel. Het was echt leuk!!

Marcel en Jola Weiland, Geldrop

Zomaar een vrijdagavond in de Zonneberg

Het was weer vrijdagavond en nadat ik mijn vergasserlamp - die ik overigens bijna nooit gebruik- gevuld had en mijn zaklamp gecontroleerd had, vertrok ik naar Slavante. Daar vulde ik de nodige paperassen in en ontving ik de sleutel. Vervolgens liep ik puffend -je gaat daar altijd vanzelf wat sneller lopen- tegen de berg op naar de ingang van de Zonneberg. Toen ik in de groeve was aangekomen, liep ik een stuk door om in alle rust aan de duisternis te wennen en één te worden met mijn omgeving. Ik doe dit altijd door me er meditatief op in te stellen dat ik zo veel mogelijk in de omgeving opga. Na ongeveer 10 á 15 minuten is mijn tastzin dan genoeg scherpgesteld, waarna ik meestal wat aan het dwalen ga. Ik weet wel dat er heel wat berglopers zijn die dit maf vinden, maar dat deert me niet zo. Al menigeeën is zich een beroerte geschrokken, toen ze me tegenkwamen in het donker! Ik vind dat wel grappig, hihi.....

Door in mijn eentje in het donker te lopen, kan ik de omgeving zeer goed ervaren, iets wat absoluut onmogelijk is als je met een drukke, gezellig vertellende groep door het gangenstelsel rent om zo snel mogelijk anderen te treffen in de een of andere ruimte waar koffie en dergelijke geschonken worden. Ieder zijn meug, maar door mijn geschuifel in het donker neem ik heel interessante dingen waar, die aan anderen voorbij gaan. Je hoort dan bijvoorbeeld dat het geluid van je voetstappen doffer klinkt als je vlak langs de wand loopt. En als je energie kunt waarnemen, dan voel je wanneer er iets vlak voor je of naast je verandert. In een gedicht dat ik ooit schreef voor de SOK-info, had ik het erover dat ik mijn handen tegen de muur plaatste en zo de energie waarnam van mijn omgeving op dat moment. Het klinkt misschien ongeloofwaardig, maar als je je erop instelt en thuis met je rug richting muur gaan staan en langzaam achteruit loopt, dan merk je al snel dat je aanvoelt wanneer je vlak voor die muur staat en stil moet houden. Welnu, zo kun je ook in het gangenstelsel te werk gaan. Een voorwaarde is wel, dat je niet gestoord wordt en dat er geen spanning of druk van "het moet" is. Blinden weten precies waarover ik het heb.

Zo heb ik opdekt dat op één plek, een kruising in de berg, op slechts 2 vierkante meter een galm ontstaat Na die 2 meter is die galm er niet meer! Dit vind ik zeer opmerkelijk. Er zal vast wel een verklaring voor dit verschijnsel zijn, waarschijnlijk de groeven en richels aan het plafond, maar het vreemdste is, te beseffen dat er daar al eeuwen mensen hebben gelopen zonder dit fenomeen op te merken. Een ander voorval was, dat ik op een van mijn dwalingen een luid piepend gekrijs hoorde dat ophield toen ik mijn zaklamp aanknipte. Toen ik mijn lamp weer doofde, begon na een paar tellen het gekrijs opnieuw. Weer mijn lamp aan en op zoek.....weer niets te vinden! Ik speurde alles af, de wanden, de vloer, voor me, achter me.....niks te ontdekken! Dus wéér de lamp uit...en warempel, daar begon het gepiep wéér! Ik heb toen mijn gevoel op scherp gezet en ben me gaan concentreren op het geluid en nam daardoor waar dat het van links voor me kwam. Ik ben toen in die richting gelopen en vond na enkele meters een inham waar het geluid vandaan kwam. Voorzichtig en zeer zacht - het voordeel als je Tai chi beoefent - ben ik daar naar binnen gestapt. Aan het einde van de inham, vlak voor de wand, hoorde ik het geluid nu zeer scherp, vlak boven me aan de rechterkant, op ongeveer tweeënhalve meter afstand. Ik hield mijn zaklamp in de aanslag en stelde me erop in dat ik door het licht een fractie van een seconde verblind zou zijn en dat ik snel zou moeten zijn, om te kunnen ontdekken waar het gepiep en gekrijs nu eigenlijk door werden veroorzaakt. Ik drukte op de knop van mijn zaklantaarn en meteen was het stil, doodstil! Tot mijn verwondering zag ik toen, vlak boven me, twee vleermuizen die mij verbaasd aanstaarden en ik realiseerde me wat er aan de hand was: ik had op wrede wijze twee bezig zijnde, wippende (geslachtsgemeenschap hebbende) vleermuizen betrappt en nadat ik dit even gadeslagel had, ben ik maar weer vertrokken met de woorden: "sorry voor de storing buurvrouw en buurman". Waarom buren? Wel, ik heb ooit een paar buurtjes gehad die met hun kreten absoluut niet onderdeden voor dit vleermuisliefdespaartje. Met een klein beetje schuldgevoel, maar ozo gniffelend, ben ik weer verder gegaan, de duisternis tegemoet op weg naar nieuwe ontdekkingen en ervaringen.

Joop Smit.

Sanering Cannerberg.

Van 1954 tot 1992 was in de Boschberggroeve in de Cannerberg het Joint Operation Centre gevestigd. Dat het gangenstelsel door de huurders gedurende deze periode sterk vervuild is, mag intussen bekend zijn bij iedereen. Op 26 augustus jongstleden organiseerde het Ministerie van Defensie een informatieavond waar het saneringsplan in grote lijnen voor geïnteresseerden werd toegelicht. Onder de aanwezigen waren vertegenwoordigers van de stichting Jezuitenberg, bewoners van de Cannerberg en geïnteresseerde berglopers. Als alles volgens plan van Defensie verloopt wordt volgend jaar een definitief begin gemaakt met de grootscheepse sanering van het ruim acht kilometer lange gangenstelsel. De te saneren oppervlakte gangenstelsel beslaat grofweg 15 voetbalvelden. Hierin bevinden zich 14 stortplaatsen waar vervuild slib, olie lekkages en asbest het milieu grondig hebben aangetast. Met name de asbestverontreiniging is de laatste jaren veelvuldig in het nieuws geweest. Nadat in 1966 een brand in een van de keukens van het commandocentrum woedde, werden de elektrische leidingen voorzien van een 5 centimeter dikke

beschermende laag asbest. Verder zijn er in de verschillende machinekamers regelmatig olie lekkages geweest waarbij een deel van de olie in de mergellagen wegsijpelde. Ook de keukens en sanitaire voorzieningen hebben voor een niet onaanzienlijke vervuiling gezorgd; in de beginjaren was er geen adequate riolering en de absorberende werking van mergel werd als een voordeel beschouwd. Kortom: genoeg om de komende jaren in 9 verschillende fasen het gangenstelsel te ontdoen van al deze rommel. Volgens Defensie zou er alles aan gedaan worden om tijdens de sanering eventuele dreiging voor milieu en omwonenden tot een minimum te beperken. Op het moment dat verschillende aanwezigen dieper ingingen op de logistieke procedures bij deze operatie, moest Defensie telkens weer het natwoord schuldig blijven. Dit leidde tot enige irritatie bij sommige aanwezigen. Vragen over bijvoorbeeld verkeersoverlast in het Jekerdal werden afgedaan als zijnde "niet aan de orde". Een merendeel van de aanwezigen wist de woordvoerders van het ministerie er dan ook toe te bewegen om op korte termijn (binnen anderhalve maand) een nieuwe bijeenkomst te beleggen waarop dit soort vragen dan ook duidelijk antwoord gegeven moet worden. Inmiddels is het dit gangenstelsel ook ontdekt bij diegenen die dit voormalige NAVO-hoofdkwartier een functie willen geven als permanente expositieruimte voor een "koude oorlogcollectie". In Dagblad de Limburger van 10 september jongstleden bepleit Jos Notermans, in zijn hoedanigheid als correspondent van de stichting Menno van Coehoorn, een voorstel om samen met de eigenaren en andere instanties de mogelijkheden hiertoe te bekijken. Mochten dergelijke plannen straks serieus overwogen worden dan hoop ik dat de SOK een rol mag gaan spelen bij onderzoek, inventarisatie en verdere bestemming van dit gangenstelsel. Het vormen van een "contactcommissie" waarin de belangrijkste partijen vertegenwoordigd zijn, zou dus een goede zaak zijn. Ik ben het met Jos Notermans eens, dat in de Boschberg de laatste halve eeuw geschiedenis is geschreven die niet zomaar terzijde kan worden geschoven.

Wordt te zijner tijd zeer zeker vervolgd!

E. Lamkin.

Tip

Dit is de beste tip voor berglopers sinds jaren, tenminste voor hen die toegang hebben tot het wereldwijde web. Via onderstaande link surf je naar een website waar je gratis en voor niks een online cursus paleografie kunt volgen. Ik heb deel 1 geprobeerd en dat beviel goed! Mooie oefenteksten en de transcriptie ernaast, zodat je snel vorderingen kunt maken in het lezen van zeventiende-, achttiende- en negentiende-eeuwse handschriften. Hier komt ie dan:
<http://geneaknowhow.net/genea/paleo/dl/download-startpag.htm>

John Caris

Geulhemmergroeve

blok na blok
en boven, buiten
weer gestapeld
kalkstenen zeeën
nu betreedbaar

zwamdraden
in steenhard web
het dorpse stratenplan
gespiegeld neergeslagen
in mergelgrond

mensen dolen rond
verwonderd
wie, waarmee, hoe
de bewondering
het respect

voor de entree
staat trots gerezen
de stenen breker
uit mergelsteen gebroken
gebleven na de laatste 'schicht'

de wachter hoedt
het donkere erfgoed
generaties mergelmannen
braken na het breken
het is mooi geweest

John Hageman

MEET THE UNDERGROUND PRESS

"Verhalen uit de onderwereld" (*Metro van 16 augustus 2002*): Het Franse departement Nord-Pas de Calais heeft een bewogen geschiedenis en zelfs onder de grond is daar veel van terug te vinden. Het artikel beschrijft drie bezoekmogelijkheden: in Lewarde een steenkolenmijn (HYPERLINK "<http://www.chm-lewarde.com>" www.chm-lewarde.com), de kalksteengroeven van Arras (HYPERLINK "<http://www.ot-arras.fr>" www.ot-arras.fr) en een enorme bunker bij St. Omer, la Coupole (HYPERLINK "<http://www.lacoupole.com>" www.lacoupole.com).

"Ondergronds natuurbeschermen. Zoon van mede-grondlegger vertelt"

(*Limburgs Landschap - zomer 2002*): Tja, de zoon van, dat kan er maar ééntje zijn: Wim van SCHAÏK. In het kader van het 70-jarig jubileum van het L.L. publiceert de stichting in haar blad een serie interviews met mensen die de beginperiode van de natuurbescherming hebben meegemaakt. Ditmaal een gesprek met Wim, wiens vader vanaf de beginjaren betrokken was bij het L.L. als secretaris-inspecteur.

"Defensie saneert CANNERBERG"

(*Dagblad de Limburger -DdL -van 15 augustus 2002*), "*Alle troep weg uit CANNERBERG*", "*Defensie maakt CANNERBERG schoon*" (*Limburgs Dagblad - L.D. -van 16 augustus 2002*), "*Vervuilde CANNERBERG eindelijk opgeruimd*" en "*Gevaarlijk asbest uit CANNERBERG*" (*Het Belang van Limburg -HBvL - van 17 augustus 2002*): In het voorjaar begint definitief de ruiming van asbest, olie, vervuild slib en andere rommel uit "*de geheime NAVO-basis*". De kosten worden geraamd op bijna veertig miljoen euro. Er is nog onenigheid over het dragen van de eventuele meerkosten. Defensie maakt echter een voorbehoud; bij verregaande overschrijding van de kosten zal het project worden stopgezet. Maastricht en het Limburgs landschap gaan hier onder geen beding mee akkoord. Voor de buurtbewoners in Maastricht en Kanne zijn twee informatie-avonden gepland over dit project, dat 5 jaar schijnt te gaan duren.

"Geld? Ik heb liever mijn gezondheid terug"

(*DdL van 16 augustus 2002*): 25 jaar nadat Jean **BEKS** longkanker opliep door het werken met asbest in de **CANNERBERG**, erkent Defensie alsnog aansprakelijkheid. De 80-jarige krijgt 23.000 euro smartegeld. Maar hij is kwaad: "*Er lagen daar maskers en witte pakken voor het personeel, bleek achteraf, maar wij, de gewone schoonmakers, hebben nooit wat gezien. Defensie heeft het geweten en verdoezeld*".

"Defensie vaag over saneren CANNERBERG"

(*DdL van 27 augustus 2002*) en "*Geen asbest in Belgisch gedeelte van de CANNERBERG*" (*Het Belang van Limburg -HBvL - van 28 augustus 2002*): Tijdens de voorlichtingsavond in Maastricht kon Defensie bijna geen enkele concrete vraag beantwoorden, die ongeruste buurtbewoners stelden. Omdat men hier geen genoeg met mee nam, komt Defensie over twee maanden weer naar Maastricht, maar dan met antwoorden. De Belgische burens in Kanne stelden aanmerkelijk minder vragen tijdens hun voorlichtingsavond en nemen genoeg met het feit dat op hun grondgebied geen asbest aanwezig is.

"Charlie- en Bravostreet horen niet op de schroothoop" (DdL van 10 september 2002): **Jos NOTERMANS** heeft het initiatief genomen voor een permanente expositie in de berg over het ondergrondse NAVO-hoofdkwartier uit de Koude Oorlog. Voor 1 januari 2003 moet de inventarisatie klaar zijn en er een overzicht zijn gemaakt van materialen, apparatuur, bewegwijzering, en wat verder nog bruikbaar zou kunnen zijn voor het inrichten van een soort museum in de **CANNERBERG**.

"Underground met Limburgse filmers" (L.D. van 12 september 2002): De Nationale Organisatie van Amateurfilmers heeft een project (*het Underground-project*) afgerond met acht films waarvoor het gebied rond de **Sint PIETERSBERG** de inspiratiebron was. Na de première in het ENCI-theater is het nog onduidelijk, waar deze films te zien zullen zijn voor het grote publiek. De redactie zal u op de hoogte houden.

"Mergelgroeven Riemst nog niet beschermd" (Het Nieuwsblad van 21 september 2002): In het zog van de Riemster schepen voor groeven **Ivo THYS** en gids **Ton BREULS** (foto's) gingen de verslaggever en fotograaf mee ondergronds, *"de ellenlange mergelgroeven van het plateau van CAESTERT in"*. Doel van het terreinbezoek was een toelichting op de (on)mogelijkheden van bescherming tegen oneigenlijk gebruik, zoals de beruchte fuiven. *"Juridisch ligt het allemaal niet zo eenvoudig. De grotten lopen over Waals, Vlaams en Nederlands grondgebied. Bovendien loopt het overleg met de Waalse en Nederlandse instanties niet zo gesmeerd"*, aldus **THYS. BREULS** ziet meer heil in een toegangsregeling, zoals die op vrijdagavond voor de Sint Pietersberg geldt. De krant besluit met de opmerking dat het hoog tijd is dat deze groeven als monument beschermd worden.

"Champignonweek nu bovengronds (na de Roosburgkamp in 1958)" (Het Nieuwsblad van 21 september 2002): Toch worden er nog tot op de dag van vandaag champignons ondergronds gekweekt. Theo **JENNEN** (foto) kweekt nog bruine champignons in het **AVERGAT**. *"De vochtigheidsgraad en temperatuur hier zijn ideaal. Na drie weken krijg je een eerste vlucht champignons"* **JENNEN** produceert voor 90% voor Albert Heyn in Nederland.

"Feestzaal in het AVERGAT" (Het Nieuwsblad van 21 september 2002): **Jean Pierre WILLEMS** (foto) noemt zichzelf een avonturier, die in 1993 begon met de verbouwing van een deel van de gangen tot feestzaal. Met de opmerking dat de ondergrondse locatie ideaal is voor wie nu eens een party in een exclusieve omgeving wil inrichten, besluit de krant dit paginagroot verhaal over de grotten van Riemst.

"Ondergrondse mergelgroeve in Riemst ingestort" en **"Mergelberg ingestort (Landbouwgebied in Zussen tot 7 meter diep verzakt)"** (HBvL van 27 september 2002) en **"Kloof"** en **"Het instortingsgevaar van Zichen-Zussen-Bolder"** (DdL van 27 september 2002): In de omgeving van de Diepestraat is op meer dan 100 meter van de woningen in de Waterstraat de bovengrond van ruim een halve hectare 2 tot 7 meter verzakt. Volgens **Ton BREULS** en **Filip DUCHATEAU** (volgens HBvL van de Hulpdienst Groeven en volgens DdL van de Studiegroep Ondaardse Kalksteengroeven) is de oorzaak

van de instorting van de **LACROIXBERG** al lang bekend: het te dunne mergelplafond, dat niet bestand is tegen de druk van de 20 meter dikke bovenlaag. HBvL meldt tevens, dat deze instorting geen uitzondering is: *"In de tweede helft van de vorige eeuw zijn de mergelbergen wel 100 keer ingestort en de laatste 20 jaar 59 keer, veelal in Zussen."*

"Gat van 1500 vierkante meter na instorting mergelgrot" (*Het Laatste Nieuws van 28 september 2002*): de **LACROIXBERG**, die donderdag instortte, werd gisteren geïnspecteerd door "grottenkenner" **Ton BREULS** (foto) (en **Philip DUCHATEAU** - n.v.d.r). *"Een plafond van een halve tot één meter kan nooit 13 meter grond dragen. Het gewicht van de bovengrond is de laatste maanden nog toegenomen door de regenval. Nog een geluk dat de pilaren het niet hebben begeven. Drie tot vier galerijen zijn opgevuld met grond, die door het plafond is gedonderd"*, aldus de "grottenprofessor". Het is nog niet bekend wie de kosten van opvulling van het gat zal dragen. De gemeente en de landeigenaren zijn nog in overleg.

"Instortingsgevaar Belgische groeves is onvermijdelijk" (*DdL van 28 september 2002*): Zussen moet rekening blijven houden met instortingen van mergelgroeves. Volgens de gemeente Riemst is het onmogelijk en onbetaalbaar om de kilometers lange gangen te verstevigen of vol te storten. Een deel van de gangen van de **LACROIXBERG** onder de dorpskern is wel opgevuld. *"Maar de groeves in open landbouwgebied, daar kunnen we gewoonweg niet aan beginnen, dat is onbetaalbaar"*, volgens **T. NIVELLE**, landmeter van de gemeente Riemst.

"Ingestorte mergelgrot doet de aarde scheuren" en **"De berg is ten dode opgeschreven"** (*Het Nieuwsblad van 28 september 2002*): de bewoners van de streek zijn er meer dan ooit van overtuigd: de berg achter mensing, zoals dat deel van de Lacroixberg wordt genoemd, is tot instorten gedoemd. Iedereen weet dat er onverwachts een volgende verzakking kan plaatsvinden. *"Uiteindelijk gaan al deze mergelgroeven instorten. In het gedeelte dat nu ingestort is, kom ik niet dikwijls, want het is niet meer echt veilig. Drie maanden gelden was alles nog ok"*, aldus **Johan WILLEMS** van de Hulpdienst Groeven.

"Zussen opgeschrikt door instortende muur" (*HBvL van 2 oktober 2002*): rond 22.30 uur was er even paniek in het "ondermijnde" Zussen. Een zware klap deed tot in de verre omtrek de huizen daveren. Achteraf bleek dat "slechts" een grote mergelmuur was ingevallen. De bovengrond in de Diepestraat is intussen iets meer verzakt. Maar volgens de gemeente wijst niets op een bijkomende instorting. Dat heeft de Hulpdienst Groeven overigens bevestigd na een bijkomende inspectie.

Ook het journaal van VRT, L1-tv (met daarin onder meer **Luck WALSCHOT**), **TV-Limburg** en **L1-radio** besteedden tijd aan de instorting van de **LACROIXBERG**.

En dan: **"last best"**. De Underground Press-redactie is voornemens in deze rubriek een **EREGALERIJ** op te nemen. Mocht u als lezer van deze rubriek vinden, dat individuele SOK-leden ruimschoots aandacht gekregen hebben in de kranten etc., wat dacht u dan van onze onvolprezen **Rudi DORTANGS**! Om alle krantenkoppen, radio-interviews en tv-reportages in binnen- en buitenland te citeren, zou alleen al door plaatsgebrek ondoenlijk zijn. Onze "uitvinder" van de

wereldberoemde Bèr meende, dat het weer eens tijd werd om wederom baanbrekend stuntwerk te leveren: de vondst van "de Krijtvoegel", een vogelachtige dinosauriër van 65,8 miljoen jaar oud. Een regelrechte sensatie in de paleontologie. Voorlopig is bekend dat het beestje tot het geslacht Ichthyornis behoort. Misschien wordt het wel de Ichthyornis dortangski. Suggestie van de Underground Press-redactie: de toevoeging sp. SOKski was ook niet slecht.

"Gouverneur onthult monument van Rode Kruis in Riemst" (*Goed Nieuws Krant van 1 oktober 2002*): Gouverneur van (Belgisch) Limburg Hilde Houben-Betrand heeft een nieuw monument onthult ter nagedachtenis van de 18 slachtoffers, die in 1958 de dood vonden onder de instortende **ROOSBURG**.

"Zussen vreest nieuwe instortingen mergelgroeven" (*H.B.v.L van 7 oktober 2002*): Raadslid Reggers wil dat er een soort detectiesysteem komt als in het Avergat van Kanne. Burgemeester Peumans wijst erop dat er tal van maatregelen reeds zijn genomen: opvullingen van de gangen onder openbaar domein en 15 meter daarbuiten, de regelmatige inspecties van de Hulpdienst Groeven en toezicht van **Philip DUCHATEAU**. Bovendien zijn de groeven gesloten bij politiereglement en enkel toegankelijk met speciale toelating van de burgemeester.

IN HET KORT:

Gemeentegrot: aanvraag (en verlening) bouwvergunning door Stichting Evenementen Promotion voor het bouwen van een toiletgroep in het Romeins gedeelte. (*Heuvelland Aktueel van 07.08 en 18.09 2002*).

Grotten Bergse Heide: vleermuiswandeling (extern) met L.L. en **Chris STEEGMANS**. (*Heuvelland Aktueel en Ons Weekblad van 04.09.2002*).

Fluweelengrot: Kur-Kapel Flacobergia bestaat 100 jaar en heeft innige banden met de Fluweelengrot, getuige de oude foto's. (*Heuvelland Aktueel van 11.09.2002*).

Groeven van Fourni op Rhodos: een route- en reisbeschrijving van en naar deze kunstmatige hollen, verborgen voor de meeste toeristen. Een aanrader voor de SOK-toeristen onder u!! (*Neckerman Hot Spots*).

Met dank aan onze vaste en freelance correspondenten Nini van Bergen, Valère Ceulen, Philip Duchateau, Erik Lamkin, Jacques Maes, Wiel Miséré, Gilberte Nicolaes, Jean-Pierre Willems.

Voor knipsels, kopieën en uitsneden kunt u altijd terecht op het bekende adres: Bovenstraat 28, B3770 Kanne-Riemst. Tel/fax: 012-454059.
Email: tbreuls@skynet.be

Activiteitenoverzicht jubileumjaar

Hieronder een (voorlopig) overzicht van activiteiten in het kader van "25 jaar SOK". Voor meer gegevens, zoals aanvangstijden etc., zie de komende SOK-INFO's en de extra nieuwsbrieven.

- 23 November 2002 - 09.00 uur - Kleynen, Sibbe - Blokbreekworkshop
- 13 December 2002 - 19.30 uur - NHMM - Cursus Paleografie
- 20 December 2002 - 19.30 uur - NHMM - Cursus Paleografie
- 10 Januari 2003 - 19.30 uur - NHMM - Ledenavond
- .. Februari 2003 - NHMM - De Waanzinnige Verzamelaars
- 14 Maart 2003 - NHMM - Vleermuislezing door Johan Willems
- 15 Maart 2003 - Vleermuispracticum door Johan Willems
- April 2003 - Publieksweekend in een SOK-groeve
- 9 mei 2003 - NHMM - Ledenavond
- Mei 2003 - Excursie(s) Frankrijk en/of Duitsland.
- Juni 2003 - Lacroixberg, Z.Z.B - Verdwaaldag
- Augustus 2003 - Gemeentegrot, Valkenburg - Excursie
- September 2003 - Afsluiting jubileum met barbecue

Groeven in beheer bij de SOK danwel de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisaties hebben een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het betreden van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	043-3505490
Roothergroeve	John Hageman	043-3645419
Nieuwe groeve	Han Bochman	
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212454059
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-3472560
St. Pietersberg (Noordelijk en Zonneberg)	Erik Lamkin	043-3479823
Scharnderberg	John Knubben	043-3611227
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Valère Ceulen	043-3211759
Keldertjes Slavante	Ad Lagas	043-3253586
Houbensbergske	Erik Honée	043-3256110

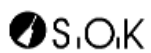
Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

- 1e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hierboven.
- 2^e Olav Hensing, Technische commissie
- 3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting of de SOK. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 1.

De SOK en de Van Schaikstichting stellen zich ten doel dat de afsluiting van de groeve binnen 24 uur hersteld is.

De S.O.K.-INFO
is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.